

Programmagids 2010

Diocesaan aanbod voor parochies

Voorwoord	p. 3
Beleidssterreinen	p. 4
Programma-aanbod	p. 5
Kalender 2010	p. 45
Nuttige adressen	p. 49
Notities	p. 50

Voor u ligt de eerste programmagids van het bisdom van Breda. De programmagids is een nieuw initiatief om bij parochies het diocesane cursusaanbod beter bekend en beter toegankelijk te maken. We hopen dat hiervan een goede impuls uitgaat ter bevordering van de kadervorming in het bisdom. De gids zal voortaan jaarlijks verschijnen.

Deze programmagids bevat het diocesane aanbod voor het kalenderjaar 2010. De programmagids is bestemd voor pastorale beroepskrachten, (kader)vrijwilligers, parochiebesturen en caritasbesturen. Erin opgenomen is het aanbod van de pastorale dienstverlening en de zakelijke dienstverlening. Ook vindt u informatie over het aanbod van de dienst opleiding en vorming. Verder is achterin deze gids een kalender opgenomen met ook activiteiten die bijvoorbeeld op landelijk niveau georganiseerd worden, of activiteiten die voor een andere dan de gestelde doelgroep bedoeld zijn.

In maart 2007 presenteerden wij nieuwe samenwerkingsverbanden. Parochies in deze verbanden zijn bezig om tot maximale samenwerking te komen. De samenwerking bestrijkt de zes beleidssterreinen geloof, pastoraat, personeel, financiën, gebouwen, bestuur. Bij de activiteiten in deze gids is telkens aangegeven op welke beleidssterreinen het aanbod betrekking heeft.

De diocesane dienstverlening aan parochies wordt over het algemeen gefinancierd via de afdrachten van parochies aan het bisdom. Zo worden er in de regel voor ondersteuning door bisdommedewerkers en voor impulsbijeenkomsten op locatie in parochies geen kosten in rekening gebracht.

Deels worden ook voor het aanbod in deze programmagids geen kosten in rekening gebracht. Echter, voor een aantal van de bijeenkomsten in deze gids wordt een bijdrage gevraagd. Dit zijn bijeenkomsten waarvoor extra kosten worden gemaakt (huur van ruimte, cursusmateriaal etc.), of die een groot aantal cursussen kennen, zoals de kadercursussen liturgie, kerkmuziek en catechese. De gevraagde bijdrage is bedoeld als tegemoetkoming in deze extra kosten.

Bisdombestuur, bisdom van Breda
November 2009

Geloof

De parochie is geen doel op zich, maar een instrument om mensen Jezus Christus en zijn evangelie te leren kennen. Als parochies samenwerken, staat dat in het teken van dit doel. Daarom geldt bij alles: het geloof voorop. Paars is de kleur van bekering en de bereidheid om naar God te luisteren. Het is de kleur van het bisdom Breda.

Pastoraat

Afgebeeld zijn de mensen om wie het gaat. De Kerk is de gemeenschap van mensen, bijeengeroepen door de Heer. De eerste pastorale zorg gaat uit naar hen die zich tot de Kerk bekennen: de kerkleden. Van daaruit staat de parochie missionair open naar de mensen die nog niet of niet meer tot de gemeenschap horen, en die daar wel toe genodigd zijn. Groen is de kleur van de hoop.

Personeel

Het pastoraal team wordt aangesteld voor het gehele samenwerkingsverband. Een team voor een samenwerkingsverband zal uit minimaal vier personen bestaan. In het team zijn de verschillende ambten en functies vertegenwoordigd van priester, pastoraal werk(st)er en diaken. De pastorale beroepskrachten bouwen samen met de vele vrijwilligers aan de Kerk als gemeenschap van mensen. Rood is de kleur van de heilige Geest en Pinksteren.

Gebouwen

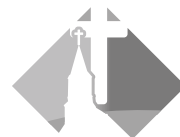
De samenwerkingsverbanden streven naar een gezamenlijk beheer van de kerkelijke gebouwen. Zo kunnen prioriteiten worden gesteld voor het onderhoud van gebouwen. Ook is een gezamenlijke visie nodig ten aanzien van het gebruik van de kerkelijke gebouwen. Grijs is de kleur van de stenen.

Financiën

Eén financieel beheer is nodig om het pastoraal team te kunnen financieren, dat wordt aangesteld voor het gehele samenwerkingsverband. Activiteiten die het team onderneemt, moeten worden gefinancierd. Zo vraagt beleid rond de kerkelijke gebouwen om een gemeenschappelijke financiële aanpak. Goudgeel is de kleur van het geld.

Besturen

Besturen is een werkwoord. Intensivering van samenwerking vraagt om actief besturen. Daarbij moet voor maximale samenwerking de juiste bestuurlijke inrichting worden gevonden: één parochie, of een samenwerkingsovereenkomst van twee of meer parochies. Blauw is de kleur van daadkracht.

Hier vindt u een chronologisch overzicht van het programma-aanbod. Hierna volgt een inhoudelijke beschrijving per onderdeel.

Voor verzoeken om vorming en toerusting die buiten het hier gepresenteerde aanbod vallen, kunt u zich wenden tot het hoofd van de pastorale dienstverlening of het hoofd van de zakelijke dienstverlening.

Vriendelijk verzoek u aan te melden uiterlijk vier weken voorafgaand aan de activiteit.

Opleiding tot priester of diaken

Voltijdopleiding of deeltijdopleiding. p. 8

Toeleidingsaanbod voor aanstaande pastorale beroepskrachten ('Frenckenprogramma')

Maandelijks bijeenkomst, circa negen à tien keer per jaar, gedurende drie jaar. p. 9

Fakkelproject

Data in overleg met de deelnemers. p. 10

Bijeenkomst emeritaat en dan?

Data in overleg met de deelnemers. p. 11

Kadercursus liturgie

Vanaf 7 januari 2010. p. 12

Kadercursus kerkmuziek

Vanaf 7 januari 2010. p. 13

Kadercursus catechese

Vanaf 7 januari 2010. p. 14

Presentatie diocesane cijfers Kerkbalans

Vrijdag 15 januari 2010. p. 15

Introductiecursus geestelijke begeleiding

Vanaf 18 januari 2010. p. 16

Vervolgcurcus geestelijke begeleiding

Vanaf 20 januari 2010. p. 17

Liefde in waarheid brengt gerechtigheid
Rond de encycliek 'Caritas in veritate'
Maandag 25 januari en maandag 1 februari 2010. p. 18

Practicum liturgie
Vrijdag 5 en 12 februari en 5 maart 2010. p. 19

Ledenadministratie en financiële administratie d.m.v. Navision
Zaterdag 6 februari 2010. p. 20

Werkdag tiengroepopleiding
Zaterdag 6 februari 2010 (datum onder voorbehoud). p. 21

Met het oog op de Vasten
Bijeenkomst in het bisschopshuis (1) - Maandag 8 februari 2010. p. 22

Cursus inleiding in de oecumene
Vanaf maandag 8 maart 2010. p. 23

Gesprekken met priesters over roeping
Vanaf dinsdag 9 maart 2010. p. 24

Cursus omgaan met ziekteverzuim
Donderdag 25 maart en 22 april 2010. p. 25

Informatiedag priester- en diakenopleiding Bovendonk
Zaterdag 17 april 2010. p. 26

Studiedag liturgie 2010
Dinsdag 20 april 2010. p. 27

Roepingenzondag, start gebedskring
Zondag 25 april 2010 (roepingenzondag). p. 28

Jaar van de priesters
Bijeenkomst in het bisschopshuis (2) - Maandag 26 april 2010. p. 29

'De priester, herder en leidsman van de parochiegemeenschap'
Kerkelijke documentatie
3 bijeenkomsten, na 25 april Roepingenzondag 2010. p. 30

De bron van geloof levend houden
Bezinningsdag voor pastorale beroepskrachten met emeritaat
Eerste helft mei 2010. p. 31

Diakenkring
Dinsdag 18 mei 2010 en een bijeenkomst in het najaar. p. 32

Jaarlijkse retraite voor (aanstaande) priesters en diakens
Zondag 20 juni - vrijdag 25 juni 2010. p. 33

Kunst verbinden met geloof - Het kerkgebouw: huis van God
Vrijdag 3 september 2010. p. 34

Parochieblad hoe doe je dat?
Woensdag 8 september en 22 september 2010. p. 35

Sacramentencatechese
Bijeenkomst in het bisschopshuis (3) - Maandag 13 september 2010. p. 36

Leergang spiritueel leiderschap
Vanaf 28 september 2010. p. 37

Vervolg spiritueel leiderschap
Data in overleg met de deelnemers. p. 38

Kerkbalans nieuwe stijl
Donderdag 7 oktober 2010. p. 39

Introductiecursus nieuwe bestuursleden (INB)
Vanaf oktober 2010. p. 40

Cursus nieuwe bestuursleden Parochiële Caritas Instelling (PCI)
Vanaf 11 oktober 2010. p. 41

Jaarlijkse bijeenkomst voor pastorale beroepskrachten met emeritaat
Dinsdag 26 oktober 2010. p. 42

De kern is de Liefde - Rond de encycliek 'Deus caritas est'
Maandag 8 november en 15 november 2010. p. 43

Diocesane VPV-dagen
Dinsdag 9 en donderdag 11 november 2010. p. 44

Opleiding tot priester of diaken

In het bisdom van Breda studeren priesters en diakens in opleiding aan de priester- en diakenopleiding Bovendonk of aan een erkende universitaire of hbo-opleiding. De opleiding duurt in totaal zes jaar. Priester- en diakenstudenten van 28 jaar tot begin 50 studeren in deeltijd op Bovendonk. Zij combineren de studie met hun werk. Op Bovendonk telt een studiejaar 21 studieweekenden.

In de studie worden persoonsvorming, spirituele vorming, theologische vorming en pastoraal-theologische beroepsvorming geïntegreerd aangeboden. Men volgt colleges in de Bijbelwetenschap, kerkgeschiedenis, systematische theologie, ethiek, spiritualiteit, pastoraaltheologie, liturgie, filosofie, godsdienstwetenschappen en sociale wetenschappen. De student doet vrijwilligerswerk in een parochie en neemt deel aan een diocesaan programma. Afhankelijk van reeds gevolgde opleiding en verworven competenties, kan een op maat gemaakt opleidingsprogramma samengesteld worden.

Om toegelaten te kunnen worden als priesterstudent moet men zich verbonden hebben met een bisdom, orde of congregatie en voorts gekozen hebben voor de celibataire levensstaat. Kandidaten voor het permanente diaconaat moeten zich eveneens verbonden hebben met een bisdom, orde of congregatie en gekozen hebben voor een definitieve levensstaat.

Voor wie? Mannen vanaf 18 jaar met tenminste havo of vwo.
Bij onvoldoende vooropleiding geldt dat men onderwijs moet kunnen volgen op tenminste hbo-niveau.

Waar? Utrecht, Tilburg, Hoeven.

Tijd? Voltijdopleiding of deeltijdopleiding.

Max. aantal deelnemers: N.v.t.

Kosten: Op aanvraag.

Begeleiding: Diverse docenten.

Informatie: Jan Brok, priester- en diakenopleiding Bovendonk,
T 0165 504277, E info@pdob.nl, I www.pdob.nl

Aanmelden: Bij de priester- en diakenopleiding Bovendonk.
Tenminste zes maanden voor de start van het studiejaar rond 1 september.
Secretariaat Bovendonk, T 0165 504277 of E info@pdob.nl

Toeleidingsaanbod voor aanstaande

pastorale beroepskrachten ('Frenckenprogramma')

De dienst opleiding en vorming biedt het diocesaan vormingsprogramma, het Frenckenprogramma, aan voor wie als priester, diaken of pastoraal werk(st)er wil gaan werken in het bisdom van Breda. Dit programma wordt gedurende de laatste drie jaar van de opleiding gevolgd op Bovendonk. Elk studiejaar zijn er negen à tien bijeenkomsten. De bijeenkomsten vinden meestal in de avond plaats van 18.15 tot 22.00 uur, maar er zijn ook twee weekenden.

Het programma bestaat uit drie onderdelen:

- 1) spiritualiteit,
- 2) praktisch-liturgische vorming
- 3) beleid en organisatie van het bisdom van Breda.

Deze worden in een driejarige cyclus aangeboden.

Elk jaar is er ook een werkveldbezoek aan een parochie en aan een instelling.

Voor wie? Studenten die beginnen aan hun masteropleiding en/of de laatste jaren (stageperiode) van de priester- en diakenopleiding Bovendonk.

Waar? Centrum Bovendonk te Hoeven.

Wanneer? Maandelijkse bijeenkomst,
circa negen à tien keer per jaar, gedurende drie jaar.

Max. aantal deelnemers: N.v.t.

Kosten: N.v.t.

Begeleiding: Jan Brok e.a.

Informatie: Jan Brok, priester- en diakenopleiding Bovendonk,
T 0165 504277, E jbrok@bisdombreda.nl

Aanmelden: Secretariaat Bovendonk, T 0165 504277 of E info@pdob.nl

Het Fakkelproject is een begeleidingstraject voor religieuze levensoriëntatie. Naar aanleiding van de diocesane roepingcampagne 'Ik antwoord op wat U in mijn hart hebt gelegd' (zie www.roeping.nu) kunnen vragen om gesprek en religieuze begeleiding worden gesteld.

Mensen die naar aanleiding van de campagne na willen denken over religieuze vragen, kunnen via het Fakkelproject in contact komen met een begeleider voor een korte serie gesprekken. Aan het eind van de gesprekken heeft de deelnemer meer zicht op de eigen religieuze vragen en op een vervolgroute voor een verdere uitdieping van die vragen.

Voor wie?	Jongere en oudere parochianen met vragen over religieuze levensoriëntatie.
Waar?	N.v.t.
Wanneer?	Data in overleg met de deelnemers.
Max. aantal deelnemers:	N.v.t.
Kosten:	N.v.t.
Begeleiding:	Pastorale beroepskrachten en religieuzen uit het bisdom van Breda.
Informatie:	Jos van Genugten, T 076 5223444, E jvgenugten@bisdombreda.nl
Aanmelden:	E inschrijvenprogrammagids@bisdombreda.nl

Reeds langere tijd wordt in het bisdom van Breda de vraag gesteld naar een zorgvuldig omgaan met emeriti en naar een goede voorbereiding op het emeritaat. In 2009 is er een nieuwe diocesane beleidstekst uitgekomen waarin deze vraag aan de orde is gesteld, evenals in Analecta van mei '92 in de notitie: 'Met betrekking tot emeritaat' en in Analecta jan/febr '99 in de notitie 'Beleid t.a.v. het emeritaat van pastoraal werkers en werksters'.

Met name in de eerste notitie wordt aanbevolen de overwegingen om met emeritaat te gaan tijdig en onbevangen onder ogen te zien. Daarbij kan het gaan zowel om persoonlijke aspecten als om aspecten van financiële en materiële aard. Veel pastorale beroepskrachten willen graag nog hun diensten blijven aanbieden in de plaats waar ze na hun emeritaat (gaan) wonen. In overleg met dekenale leiding, parochiebestuur of regiobestuur en pastoraal team kunnen zinvolle taken worden ingevuld.

Doel van deze cursus is pastorale beroepskrachten die erover denken over enige tijd met emeritaat te gaan, te ondersteunen in het vinden van een - voor ieder persoonlijk - passende invulling van de volgende levensfase.

Voor wie?	Pastorale beroepskrachten van het bisdom van Breda die 63 jaar of ouder zijn.
Waar?	Centrum Bovendonk, Hoeven.
Wanneer?	Deze cursus kent vijf bijeenkomsten en wordt op middagen gegeven in de eerste helft van 2010. Wanneer zich voldoende belangstellenden gemeld hebben, worden de data vastgesteld.
Max. aantal deelnemers:	8
Kosten:	N.v.t.
Begeleiding:	Jos van Genugten.
Informatie:	Jos van Genugten, T 076 5223444, E jvgenugten@bisdombreda.nl
Aanmelden:	E inschrijvenprogrammagids@bisdombreda.nl

Kadercursus liturgie

De kadercursus liturgie biedt een inhoudelijke vorming aan de deelnemers op liturgisch gebied. De kadercursus wordt in de loop van een jaar gegeven, in vijftien avonden verdeeld over vier modules. Twee modules worden in het voorjaar gegeven, twee modules in het najaar.

De onderwerpen die aan de orde komen zijn: de wezenlijke kenmerken van de liturgie; de verschillende soorten vieringen; het voorgaan van parochianen en de kerkrechtelijke basis ervan; de vormgeving van liturgische vieringen en de elementen die men toepast (Bijbel, gebed, gezang, muziek, stilte, symbolen, gebaren).

Verder is er uitvoerig aandacht voor het maken en houden van een overweging en de opbouw van een viering. Deelnemers van de kadercursus liturgie en de kadercursus kerkmuziek volgen een deel van de cursus gezamenlijk.

- Voor wie?** Vrijwilligers werkgroepen liturgie.
- Waar?** Dekenaal centrum Markiezaat, Roosendaal.
- Wanneer?** 15 donderdagavonden van 19.30 tot 21.30 uur: op 7 en 21 januari, 4 en 25 februari, 11 en 25 maart, 8 en 22 april, 20 mei, 9 en 23 september, 7 oktober, 28 oktober en 11 en 25 november.
- Max. aantal deelnemers:** 20
- Kosten:** € 75 per persoon.
- Begeleiding:** Myriam de Jong-Smits en een pastorale beroepskracht werkzaam in het parochiepastoraat.
- Informatie:** Myriam de Jong-Smits T 076 5223444, E mdejongsmits@bisdombreda.nl
- Aanmelden:** Op voordracht van de pastorale beroepskracht uit de eigen parochie via E inschrijvenprogrammags@bisdombreda.nl

Kadercursus kerkmuziek

De kadercursus kerkmuziek wordt in de loop van een jaar gegeven, in vijftien avonden verdeeld over vier modules. In de kadercursus kerkmuziek wordt aandacht besteed zowel aan de liturgische als de kerkmuzikale aspecten.

We maken kennis met de functie en de vormen van muziek in de liturgie. We volgen de ontwikkeling van het kerklied en van de meerstemmigheid door de eeuwen heen. Wat de liturgische aspecten betreft, staan we stil bij de grondbegrippen van de liturgie, de belangrijkste uitingsvormen van de katholieke eredienst en aan de afzonderlijke elementen, zoals de Bijbel, het gebed en het kerkgebouw. De kadercursus biedt een inhoudelijke vorming aan de deelnemers op liturgisch en kerkmuzikaal gebied.

De deelnemers van de kadercursus kerkmuziek en de kadercursus liturgie volgen een deel van de cursus gezamenlijk.

- Voor wie?** Ieder die met kerkmuziek te maken heeft als dirigent, koorzanger, begeleider of lid van een liturgische werkgroep.
- Waar?** Dekenaal centrum Markiezaat, Roosendaal.
- Wanneer?** 15 donderdagavonden van 19.30 tot 21.30 uur op 7 en 21 januari, 4 en 25 februari, 11 en 25 maart, 8 en 22 april, 20 mei, 9 en 23 september, 7 oktober, 28 oktober en 11 en 25 november.
- Max. aantal deelnemers:** 20
- Kosten:** € 75 per persoon.
- Begeleiding:** Jan Schuurmans.
- Informatie:** Jan Schuurmans T 076 5223444, E jschuurmans@bisdombreda.nl
- Aanmelden:** Op voordracht de pastorale beroepskracht uit de eigen parochie via E inschrijvenprogrammags@bisdombreda.nl

De kadercursus catechese biedt een inhoudelijke vorming aan de deelnemers op catechetisch gebied. Er is uitvoerig aandacht voor de praktijk. Theorie en praktijk worden geïntegreerd met elkaar. De kadercursus catechese wordt gegeven in vijftien avonden verdeeld over vijf modules.

De onderwerpen die aan de orde komen zijn:

- 1) Wat is catechese?
- 2) Doel en taken van de catechese,
- 3) De doelgroepen van de catechese,
- 4) De nieuwe wegen van de parochiecatechese,
- 5) Methodieken en middelen.

Kerkbalans

Op vrijdag 15 januari presenteert het bisdom de diocesane cijfers van de Actie Kerkbalans. De diocesane presentatie is gebaseerd op de gegevens van alle parochies uit het bisdom van Breda. De actie Kerkbalans 2010 wordt gevoerd van 17 januari 2010 t/m 30 januari.

Het thema voor 2010 is: 'Een kerk is van blijvende waarde. Daar geef je voor.' De econoom van het bisdom, Gerard de Rooij, zal een toelichting geven op de cijfers. Daarnaast zal voor parochies in het kader van Kerkbalans nieuwe stijl praktische informatie beschikbaar zijn over erfstellingen en legaten. Het bisdom werkt hiervoor samen met een notaris.

Voor wie?	Vrijwilligers werkgroepen catechese.
Waar?	Dekanaal centrum Markiezaat, Roosendaal.
Wanneer?	15 donderdagavonden van 19.30 tot 21.30 u op 7, 14, 21 en 28 januari 2010; 4 en 11 februari 2010; 4, 11, 18 en 25 maart 2010; 1, 8 en 15 april 2010; en 20 en 27 mei 2010.
Max. aantal deelnemers:	20
Kosten:	€ 75 per persoon.
Begeleiding:	Martina Meul.
Informatie:	Martina Meul, T 076 5223444, E bg.onderwijs@bisdombreda.nl
Aanmelden:	E inschrijvenprogrammags@bisdombreda.nl

Voor wie?	Penningmeesters en administrateurs van parochies, pastorale beroepskrachten, allen die betrokken zijn op de financiën van de parochies.
Waar?	Bisdomkantoor, Breda.
Wanneer?	Vrijdag 15 januari 2010, 13.00 tot 14.30 uur.
Max. aantal deelnemers:	40
Kosten:	N.v.t.
Begeleiding:	Gerard de Rooij, econoom.
Informatie:	Afdeling financiën, T 076 5223444, E financien@bisdombreda.nl
Aanmelden:	E inschrijvenprogrammags@bisdombreda.nl

Individueel pastoraat betekent vanuit de parochie zorg dragen voor en aandacht geven aan mensen zodat zij zin, troost en bevrijding ervaren in hun leven. Pastoraat gaat om een specifieke vorm van hulp aan mensen die kwetsbaar zijn, in een bepaalde periode van hun leven of soms langdurig.

Geestelijke begeleiding gaat een stap verder, of heeft tenminste een andere focus. Het is (naar een definitie van Kees Waaijman) een betrekking tussen twee of meer personen, waarin de begeleide in zijn of haar betrokkenheid op de goddelijke werkelijkheid centraal staat, en waarin de begeleider zich in zijn of haar betrokkenheid op deze goddelijke werkelijkheid als instrument van bemiddeling beschikbaar stelt.

Met andere woorden bij geestelijke begeleiding is een pastorale beroepskracht minder de hulpverlener in een crisissituatie dan wel een gids op de levensweg, te verstaan als een weg naar God. De introductie cursus geestelijke begeleiding bestaat uit zes bijeenkomsten, die alle zijn opgebouwd uit drie onderdelen: een geestelijke oefening, theorie (met name van Kees Waaijman, Tjeu van Knippenberg en Herman Andriessen) en de bespreking van een eigen casus.

- Voor wie?** Pastorale beroepskrachten van het Bisdom van Breda.
- Waar?** Centrum Bovendonk, Hoeven.
- Wanneer?** Zes maandagmiddagen: 18 januari, 1 februari, 15 februari, 1 maart, 15 maart, 29 maart 2010, telkens van 14.00 uur tot 16.30 uur.
Nadat deze cursus is volgeboekt worden nieuwe data bepaald.
- Max. aantal deelnemers:** 8-10
- Kosten:** N.v.t.
- Begeleiding:** Jos van Genugten.
- Informatie:** Jos van Genugten, T 076 5223444, E jvgenugten@bisdombreda.nl
- Aanmelden:** E inschrijvenprogrammags@bisdombreda.nl

Deze cursus is gericht op verdieping en verbreding van hetgeen aan de orde is geweest in de introductie cursus geestelijke begeleiding. Er worden nieuwe theoretische inzichten aangereikt uit verschillende tradities.

Op de eerste plaats de Benedictijnse traditie met auteurs als Anselm Grün, Esther de Waal, Bernardo Oliveira en Andre Louf. Op de tweede plaats worden inzichten aangereikt vanuit de mystagogie met Tjeu van den Berk en André Zegveld. Verder wordt beperkt geput uit andere bronnen als de Ignatiaanse spiritualiteit, (geestelijke oefeningen van Ignatius) en auteurs als Wilfried Stinissen (o.carm) en Henri Nouwen.

In deze literatuur wordt met name gezocht naar de inhoud en de vorm van geestelijke begeleiding die past bij elke deelnemer, en dus praktisch toepasbaar is in de eigen praktijk. Dit alles betekent ook dat in deze cursus ruimte is voor specifieke eigen vragen van de deelnemers.

- Voor wie?** Pastorale beroepskrachten van het bisdom van Breda, die eerder hebben deelgenomen aan de introductie cursus geestelijke begeleiding.
- Waar?** Centrum Bovendonk, Hoeven.
- Wanneer?** Zes woensdagmiddagen: 20 januari, 3 februari, 17 februari, 17 maart, 31 maart, woensdag 7 april 2010, telkens van 14.00 uur tot 16.30 uur.
Nadat deze cursus is volgeboekt worden nieuwe data gepubliceerd.
- Max. aantal deelnemers:** 8-10
- Kosten:** N.v.t.
- Begeleiding:** Jos van Genugten.
- Informatie:** Jos van Genugten, T 076 5223444, E jvgenugten@bisdombreda.nl
- Aanmelden:** E inschrijvenprogrammags@bisdombreda.nl

Rond de encycliek 'Caritas in veritate'

De encycliek 'Caritas in veritate' van paus Benedictus XVI (2009) gaat over de liefde in waarheid. De brief legt een theologisch fundament voor de dienst aan de naaste en brengt van daar uit de sociale leer van de Kerk voor het voetlicht. De menselijke waardigheid staat daarin centraal.

De brief gaat onder meer in op migratiestromen, de verhouding tussen arme landen en rijke landen, en op technische ontwikkelingen, die ongekende mogelijkheden bieden, maar de mens ook voor wezenlijke vragen stellen.

In twee bijeenkomsten wordt de encycliek in fragmenten gelezen, uitgelegd en besproken met het oog op ons dagelijks leven.

- Voor wie?** Pastorale beroepskrachten, leden van werkgroepen diaconie, eenieder met inhoudelijke interesse in de thematiek van Kerk en samenleving.
- Waar?** Dekenaal centrum dekenaat Zeeland, Heinkenszand.
- Wanneer?** Maandag 25 januari en maandag 1 februari 2010 van 20.00 tot 21:30 uur.
- Max. aantal deelnemers:** 20
- Kosten:** N.v.t.
- Begeleiding:** Vicaris-generaal Vincent Schoenmakers en Benedict Laval.
- Informatie:** Vicaris-generaal Vincent Schoenmakers,
T 076 5223444, E vschoenmakers@bisdombreda.nl
- Aanmelden:** E inschrijvenprogrammags@bisdombreda.nl

In het practicum liturgie vindt een hernieuwde kennismaking plaats met de liturgie van de Kerk. Allereerst worden de aard en de opzet van de liturgische boeken besproken (lectionarium, altaarmissaal, rituale) en de eigen rol en taak van de priester, diaken en pastorale werk(st)er in de liturgie bezien.

Er zijn oefensituaties voorzien in voorgaan, assistentie en het houden van een homilie in de viering van de eucharistie. Voor pastorale werk(st)ers is de mogelijkheid voorzien om nader in te gaan op de viering van woord en gebed en het voorbereiden van een overweging.

- Voor wie?** Pastorale beroepskrachten.
- Waar?** Centrum Bovendonk, Hoeven.
- Wanneer?** Vrijdag 5 en 12 februari en 5 maart 2010 van 14.30 u tot 17.00 uur.
- Max. aantal deelnemers:** 8
- Kosten:** N.v.t.
- Begeleiding:** Diaken Peter Hoefnagels en Han Akkermans pr.
- Informatie:** Peter Hoefnagels, 076 5223444, E phoefnagels@bisdombreda.nl
- Aanmelden:** E inschrijvenprogrammags@bisdombreda.nl

d.m.v. Navision

Voor gebruikers van Navision die al in de praktijk gebruik maken van Navision wordt een terugkombijeenkomst georganiseerd. Door middel van deze training is het voor gebruikers mogelijk om op specifieke zaken in te gaan die in de praktijk moeilijkheden opleveren.

Een werk- en inspiratiedag rond tienerpastoraat in parochies, gericht op bestaande groepen en op parochies die graag een tienergroep zouden willen oprichten. In de ochtend zal met alle deelnemers gezamenlijk worden gesproken over vragen en uitdagingen waar men als tienergroepleiding mee te maken krijgt. Aan de hand van concrete voorbeelden en materialen wordt uitleg gegeven over hoe tienerpastoraat vorm zou kunnen krijgen. In dit gedeelte worden ervaringen van bestaande groepen uitgewisseld en verdiept.

Na een gezamenlijke lunch gaan de deelnemers uiteen in vier groepen rond een thematiek naar keuze: promotie en het inzetten van internet, de vraag hoe je geloofsinhoud op een aantrekkelijke manier ter sprake brengt bij tieners, het opstarten van een nieuwe tienergroep en tenslotte het positief omgaan met probleemgedrag van jongeren. Iedere deelnemer kan aan twee van de workshops deelnemen.

De dag wordt afgesloten met een presentatie van het aanbod van diocesane activiteiten voor tieners en jongeren, een korte gebedsdienst zoals die vaak samen met jongeren wordt gehouden en een informele afsluiting.

Voor wie? Getrainde gebruikers van Navision.
Waar? Dekenaal centrum Markiezaat, Roosendaal.
Wanneer? Zaterdag 6 februari 2010, 9.00 tot 12.30 uur.
Max. aantal deelnemers: 20
Kosten: N.v.t.
Begeleiding: Gerrit van Dieren en Frans van den Hurk.
Informatie: Gerrit van Dieren, T 076 5223444, E gvdieren@bisdombreda.nl
Aanmelden: E inschrijvenprogrammagsids@bisdombreda.nl

Voor wie? Vrijwilligers, leiding tienergroepen in parochies, pastorale beroepskrachten met jongerenpastoraat in hun portefeuille en jongeren (18+) die belangstelling hebben voor het onderwerp.
Waar? Dekenaal centrum Het Markiezaat, Roosendaal (onder voorbehoud).
Wanneer? Zaterdag 6 februari (datum is onder voorbehoud) van 10.00 tot 16.30 uur.
Max. aantal deelnemers: N.v.t.
Kosten: N.v.t.
Begeleiding: Pastorale dienstverlening in samenwerking met het jongerenplatform.
Informatie: Arwen Meulenbroek, T 076 5223444, E jongerenpastoraat@bisdombreda.nl
Aanmelden: E inschrijvenprogrammagsids@bisdombreda.nl

Bijeenkomst in het bisschopshuis (1)

In 2010 bestaat de Bisschoppelijke Vastenactie 50 jaar. In de vastentijd (17 februari - 4 april 2010) gaat het om de spiritualiteit van het vasten: gebed, dienst aan de naaste, leven vanuit het gedoopte bestaan. Hierover gaat de eerste bijeenkomst in het bisschopshuis van 2010. De bijeenkomst vormt tevens een opmaat tot een vastenestafette, waartoe het bisdom in de veertigdagentijd het initiatief neemt, en waarbij parochies, scholen en instellingen zich kunnen aansluiten.

Drie keer per jaar worden in het bisschopshuis bijeenkomsten georganiseerd speciaal voor pastorale beroepskrachten werkzaam in het bisdom van Breda. Na twee of drie korte inleidingen is er in een tweede deel gelegenheid om vragen te stellen en met elkaar in gesprek te gaan.

Voor wie? Pastorale beroepskrachten werkzaam in het bisdom van Breda.

Waar? Bisschopshuis, Breda.

Wanneer? Maandag 8 februari 2010, 19.30 uur tot 21.45 uur.

Max. aantal deelnemers: N.v.t.

Kosten: N.v.t.

Begeleiding: N.v.t.

Informatie: Secretariaat bisdomleiding,
T 076 5223444, E secr.bisdomeleiding@bisdombreda.nl

Aanmelden: E inschrijvenprogrammags@bisdombreda.nl

De cursus 'Inleiding in de oecumene' biedt een inhoudelijke vorming aan de deelnemers op het gebied van de oecumene. De cursus wordt gedurende vijf bijeenkomsten gegeven in het dekenaal centrum te Roosendaal.

De onderwerpen die aan de orde komen zijn: korte geschiedenis rondom het ontstaan van de belangrijkste kerken en kerkelijke gemeenschappen; de opkomst van de oecumenische beweging; de Wereldraad van Kerken en de Rooms-katholieke Kerk, het Tweede Vaticaans Concilie en de oecumenische beweging; uitwerking van het Tweede Vaticaans Concilie in de kerkelijke documenten; de huidige stand van zaken, het Oecumenisch directorium (1993) en het handboek voor de spirituele oecumene (2006).

Voor wie? Parochianen die werk willen maken van de oecumene.

Waar? Dekenaal centrum Het Markiezaat, Roosendaal.

Wanneer? Maandag 8, 15, 22 maart en 12, 26 april 2010 van 20.00 tot 22.00 uur.

Max. aantal deelnemers: 20

Kosten: N.v.t.

Begeleiding: Diaken René de Weerd.

Informatie: René de Weerd, functionaris voor oecumene bisdom van Breda,
via parochie Breda-Centrum, T 076 5215764, E diaken@parbc.nl

Aanmelden: Op voordracht van een pastorale beroepskracht uit de eigen parochie,
E inschrijvenprogrammags@bisdombreda.nl

2009-2010 is door paus Benedictus XVI uitgeroepen tot het jaar van de priesters (19 juni 2009 - 11 juni 2010). Het bisdom geeft hieraan bijzondere aandacht. Het jaar zet priesters aan hun priesterschap te verdiepen en het helpt om de plaats en identiteit van de priester te versterken. Daarover spreken we vanuit ons gedoopte bestaan, waardoor we met elkaar één volk van priesters zijn. (I Petr. 2, 9).

In het kader van de diocesane roepingcampagne 'Ik antwoord op wat U in mijn hart hebt gelegd' gaan priesters en deelnemers met elkaar in gesprek. Telkens zijn er twee bijeenkomsten. De gesprekken vinden plaats aan de hand van een interviewbrochure die begin 2010 bij het bisdom verschijnt. Zoals op de website www.roeping.nu staan hierin persoonlijke verhalen van mensen centraal.

De roeping is een geschenk. Op deze bijeenkomsten met priesters uit het bisdom luisteren we naar hun roepingverhaal en gaan we met elkaar in gesprek en voegen we er ons eigen verhaal aan toe.

- Voor wie?** Parochianen, mensen die in gesprek willen met een priester, mensen die zich willen verdiepen in de eigen roeping, speciaal ook voor hen die er aan denken priester te worden.
- Waar?** In de drie dekenaten.
- Wanneer?** Dekenaat De Baronie: dinsdag 9 en 16 maart 2010, 20.00 uur met Jos Demmers, pastoor Vijfheiligenparochie Made.
Dekenaat Het Markiezaat: donderdag 18 en 25 maart 2010, 20.00 uur met Fons van Hees, pastoor Onze Lieve Vrouw- en Emmausparochie Roosendaal.
Dekenaat Zeeland: woensdag 10 en woensdag 17 maart 2010, 20.00 uur met Paul Verbeek, deken-pastoor te Zeeland, Zierikzee.
- Max. aantal deelnemers:** 10
- Kosten:** N.v.t.
- Begeleiding:** Vicaris-generaal Vincent Schoenmakers, pastoor Demmers, pastoor Van Hees en pastoor Verbeek.
- Informatie:** Vicaris-generaal Vincent Schoenmakers, T 076 5223444, vschoenmakers@bisdombreda.nl
- Aanmelden:** E inschrijvenprogrammags@bisdombreda.nl

Overheidsmaatregelen omtrent ziekteverzuim zijn ook van toepassing voor de parochiebesturen die mensen in dienst hebben (pastorale beroepskrachten, projectmedewerkers, administratieve krachten, kerkmusici, huishoudelijk personeel, grafdelvers, etc.).

Het bisdom heeft met de bedrijfsarts een 'ziekteprotocol' gemaakt dat al enkele jaren functioneert. De ervaringen ermee zijn goed: de ziektecijfers zijn flink gedaald. Ook de ziekte-uitval van priesters en diakens, hoewel er met hen geen dienstverband bestaat, wordt op gelijke wijze aangepakt. De cursus toont hoe het protocol werkt, waarom het zo geregeld is, en er zal met een casus worden geoefend. Deelnemers kunnen aanvullingen en suggesties doen voor de verder ontwikkeling van dit protocol.

- Voor wie?** Bestuurders die personele zaken behartigen, pastoors, teamleiders.
- Waar?** Centrum Bovendonk, Hoeven.
- Wanneer?** Donderdag 25 maart en 22 april 2010, 19.30 uur tot 21.30 uur.
- Max. aantal deelnemers:** 20
- Kosten:** N.v.t.
- Begeleiding:** Bob van Geffen.
- Informatie:** Bob van Geffen T 076 5223444, E bvgeffen@bisdombreda.nl
- Aanmelden:** E inschrijvenprogrammags@bisdombreda.nl

priester- en diakenopleiding Bovendonk

Op zaterdag 17 april 2010 vindt op Bovendonk te Hoeven een informatiedag plaats voor mannen, jong en ouder, met interesse voor de opleiding en vorming tot priester of diaken. De informatiebijeenkomst vindt plaats voorafgaand aan roepingenzondag 2010 (25 april).

De studiedag liturgie 2010 sluit aan bij het bisdomproject 'Het kerkgebouw: huis van God'. De studiedag liturgie richt de aandacht op de volgende onderwerpen: de eigen betekenis en functie van de verschillende plaatsen binnen de liturgische ruimte, de liturgische voorwerpen en de esthetiek. Het concrete programma van de studiedag is begin 2010 beschikbaar voor belangstellenden.

De studiedag liturgie wordt jaarlijks georganiseerd door de diocesane commissie voor liturgie.

Voor wie? Mannen met interesse voor de opleiding en vorming tot priester of diaken.

Waar? Centrum Bovendonk, Hoeven.

Wanneer? Zaterdag 17 april 2010, 10.00 uur tot 15.00 uur.

Max. aantal deelnemers: N.v.t.

Kosten: N.v.t.

Begeleiding: Bisschop Van den Hende en conrector van de opleiding Wiel Wiertz pr.

Informatie: Priester- en diakenopleiding Bovendonk, T 0165 504277, E info@pdob.nl

Aanmelden: Aanmelden voor de informatiebijeenkomst kan via een formulier op de website van het bisdom (www.bisdombreda.nl). Aanmelding voor de bijeenkomst is verplicht.

Voor wie? Pastorale beroepskrachten, vrijwilligers die actief zijn in de liturgie en andere belangstellenden.

Waar? Centrum Bovendonk, Hoeven (onder voorbehoud).

Wanneer? Dinsdag 20 april 2010 van 10.00 tot 16.00 uur.

Max. aantal deelnemers: 150

Kosten: € 20 inclusief lunch.

Begeleiding: Diocesane commissie voor liturgie.

Informatie: Bij het secretariaat van de diocesane commissie voor liturgie: Myriam de Jong-Smits T 076 5223444, E mdejongsmits@bisdombreda.nl

Aanmelden: E inschrijvenprogrammags@bisdombreda.nl

Roepingenzondag, start gebedskring

Op roepingenzondag 25 april start in het bisdom een gebedskring voor roepingen. De gebedskring start met een vesperviering in de H. Antoniuskathedraal in Breda. Eenieder die het gebed voor roepingen mee wil dragen is uitgenodigd deel te nemen aan deze vesperviering.

<i>Voor wie?</i>	Eenieder die wil bidden voor roepingen en het gebed voor roepingen mee wil dragen.
<i>Waar?</i>	H. Antoniuskathedraal Breda.
<i>Wanneer?</i>	Zondag 25 april, 17.00 uur.
<i>Max. aantal deelnemers:</i>	N.v.t.
<i>Kosten:</i>	N.v.t.
<i>Begeleiding:</i>	N.v.t.
<i>Informatie:</i>	N.v.t.
<i>Aanmelden:</i>	N.v.t.

Jaar van de priesters

Bijeenkomst in het bisschopshuis (2)

Paus Benedictus XVI kondigde voor 2009-2010 een jaar van de priesters af (19 juni 2009 - 11 juni 2010) als een jaar van bezinning en gebed. Op maandag 26 april, de dag na roepingenzondag, staan we stil bij het jaar van de priesters.

Drie keer per jaar worden in het bisschopshuis bijeenkomsten georganiseerd speciaal voor pastorale beroepskrachten werkzaam in het bisdom van Breda. Na twee of drie korte inleidingen is er in een tweede deel gelegenheid om vragen te stellen en met elkaar in gesprek te gaan.

<i>Voor wie?</i>	Pastorale beroepskrachten werkzaam in het bisdom van Breda.
<i>Waar?</i>	Bisschopshuis, Breda.
<i>Wanneer?</i>	Maandag 26 april 2010, 19.30 uur - 21.45 uur.
<i>Max. aantal deelnemers:</i>	N.v.t.
<i>Kosten:</i>	N.v.t.
<i>Begeleiding:</i>	N.v.t.
<i>Informatie:</i>	Secretariaat bisdomleiding, T 076 5223444, E secr.bisdomeleiding@bisdombreda.nl
<i>Aanmelden:</i>	E inschrijvenprogrammags@bisdombreda.nl

'De priester, herder en leidsman van de

parochiegemeenschap' - Kerkelijke documentatie

In 2001 publiceerde de Congregatie van de Clerus de instructie 'De priester, herder en leidsman van de parochiegemeenschap'.

In het kader van het jaar van de priesters (2009-2010) lezen en bespreken we dit document met het oog op verdere verdieping van de identiteit en heiliging van het leven en werken van de parochiepriester.

Ook komen capita selecta uit de Apostolische Exhortatie 'Pastores Dabo Vobis' aan bod. Deelnemers zullen door middel van tekstlezing vertrouwd worden gemaakt met kerkelijke documenten.

De bron van geloof levend houden

Bezinningsdag voor pastorale beroepskrachten met emeritaat

Naast de gebruikelijke jaarlijkse emeritidag werd in juli 2009 voor het eerst een bezinningsdag voor emeriti gehouden onder de titel: Hoe houden we, nu we ouder worden, onze bronnen van geloof en spiritualiteit vitaal?

Een dertigtal emeriti tekenden ervoor in. Ook in het voorjaar 2010 zal een dergelijk aanbod weer worden gedaan. Emeriti worden hiervoor uitgenodigd.

Voor wie? Priesters en geïnteresseerde diakens en pastorale werk(st)ers.

Waar? Centrum Bovendonk, Hoeven.

Wanneer? 3 bijeenkomsten, na 25 april Roepingenzondag 2010.

Max. aantal deelnemers: 10

Kosten: N.v.t.

Begeleiding: Bisschop Van den Hende en diaken Peter Hoefnagels.

Informatie: Diaken Peter Hoefnagels,
T 076 5223444, E phoefnagels@bisdombreda.nl

Aanmelden: E inschrijvenprogrammagids@bisdombreda.nl

Voor wie? Pastorale beroepskrachten met emeritaat.

Waar? Het klooster van de Broeders van Huijbergen, Huijbergen.

Wanneer? Eerste helft mei 2010.

Max. aantal deelnemers: N.v.t.

Kosten: € 10

Begeleiding: Bisdopleiding en pastorale dienstverlening.

Informatie: Vicaris-generaal Vincent Schoenmakers,
T 076 5223444, E vschoenmakers@bisdombreda.nl

Aanmelden: E inschrijvenprogrammagids@bisdombreda.nl

Diakens zijn door hun wijding in een sacramentele broederlijkheid onderling verbonden. Allen zetten zij zich in voor dezelfde zaak: de opbouw van het Lichaam van Christus.

Zo ontmoeten de diakens van het bisdom in aanwezigheid van de bisschop elkaar tweemaal per jaar om een geest van verbondenheid te bevorderen in gezamenlijk gebed en het vieren van de eucharistie, in de evaluatie van het eigen dienstambt, in het uitwisselen van ervaringen, in de voortgaande gezamenlijke vorming.

Voor wie? Permanente diakens van en/of werkzaam in het bisdom van Breda en emeriti-diakens.

Waar? Dekenaal centrum het Markiezaat, Roosendaal.

Wanneer? Dinsdag 18 mei 2010 van 16.30 u tot 19.30 uur en een bijeenkomst in het najaar.

Max. aantal deelnemers: N.v.t.

Kosten: N.v.t.

Begeleiding: Diaken Vincent de Haas en diaken Peter Hoefnagels, coördinatoren voor de diakens.

Informatie: Peter Hoefnagels, T 076 5223444, E phoefnagels@bisdombreda.nl

Aanmelden: E inschrijvenprogrammags@bisdombreda.nl

(aanstaande) priesters en diakens

Jaarlijks wordt een retraite aangeboden aan priesters en diakens, en priester- en diakenstudenten van het bisdom. De retraite vindt plaats in de tweede helft van juni, in een abdij in of in de omgeving van het bisdom.

In 2010 vindt de retraite plaats van zondag 20 juni, eind van de middag tot en met vrijdag 25 juni, na het middagmaal. De retraiteleider is drs. Norbert Schnell pr. De inleidingen van de retraite sluiten aan bij het jaar van de priesters.

Voor wie? Priesters en diakens, priester- en diakenstudenten van het bisdom.

Waar? Een abdij in of in de omgeving van het bisdom.

Wanneer? Zondag 20 juni 2010 (eind van de middag) tot en met vrijdag 25 juni (na het middagmaal).

Max. aantal deelnemers: 20

Kosten: € 200

Begeleiding: Norbert Schnell pr.

Informatie: Secretariaat Bovendonk, T 0165 504277, E info@pdob.nl

Aanmelden: E inschrijvenprogrammags@bisdombreda.nl

Het kerkgebouw: huis van God

In kerken en kapellen zijn vele kunstvoorwerpen. 'Voor God is niets mooi genoeg'. Architecten, beeldhouwers, timmerlieden, schrijnwerkers, koperslagers en glazeniers zijn aangetrokken om de kerken te verfraaien.

Vele voorwerpen in kerken hebben én een functionele én een betekenisgevende én een artistieke functie. Vele kerken worden opengesteld. Er zijn gastheren en gastvrouwen om bezoekers welkom te heten en hun vragen te beantwoorden.

Het is een uitdaging om met mensen die daarvoor openstaan vanuit de kunst in kerken het geloofsgesprek aan te gaan, en om bij de doopvont te spreken over dopen, bij de preekstoel te spreken over preken, bij de biechtstoel over biechten, bij de lessenaar te spreken over het lezen in de Schrift.

Deze bijeenkomst wordt jaarlijks gegeven, steeds in een ander dekenaat. In 2010 vindt de bijeenkomst plaats in het dekenaat Zeeland.

Voor wie? Gastheren en gastvrouwen die de openstelling van kerken en kapellen tot taak hebben, mensen die rondleidingen willen verzorgen in hun eigen kerkgebouw (voor geïnteresseerden, vormelingen etc.).

Waar? Willibrordusbasiliek, te Hulst.

Wanneer? Vrijdag 3 september 2010 van 14.00 tot 16.30 uur.

Max. aantal deelnemers: 30

Kosten: N.v.t.

Begeleiding: Vicaris-generaal Vincent Schoenmakers en Frank van Gerven ss.cc.

Informatie: Vicaris-generaal Vincent Schoenmakers, T 076 5223444, E vschoenmakers@bisdombreda.nl

Aanmelden: E inschrijvenprogrammagids@bisdombreda.nl

Het parochieblad is een belangrijk instrument in de communicatiemix van de parochie. Een goed parochieblad is van groot belang. In de eerste bijeenkomst worden de basisprincipes behandeld van een goed opgezet parochieblad. Na deze bijeenkomst krijgt elke deelnemer een parochieblad mee met de vraag het te bekijken aan de hand van de genoemde richtlijnen.

In de tweede bijeenkomst koppelen we de bevindingen terug. Daarna komt het parochieblad nogmaals aan bod, nu binnen het geheel van de mix van communicatie-instrumenten van de parochie (website, persbericht, bijeenkomsten e.d.) en met oog op een samenwerkingsverband van parochies.

De cursus heeft een praktische inslag. Deelnemers wordt gevraagd het eigen parochieblad en de redactieformule (indien beschikbaar) toe te sturen drie weken voor aanvang van de cursus. Er zal volop ruimte zijn voor vragen en uitwisseling.

Voor wie? Medewerkers parochieblad, pastorale beroepskrachten die betrokken zijn bij het parochieblad.

Waar? Bisdomkantoor, Breda.

Wanneer? Woensdag 8 september en woensdag 22 september 2010, 19.30 tot 21.00 uur.

Max. aantal deelnemers: 15

Kosten: N.v.t.

Begeleiding: Communicatieregisseur Daphne van Rosendaal.

Informatie: Daphne van Rosendaal, T 076 5223444, E dvrosendaal@bisdombreda.nl

Aanmelden: E inschrijvenprogrammagids@bisdombreda.nl

Bijeenkomst in het bisschopshuis (3)

In september 2009 werd de 'Oriëntatietekst voor de parochiecatechese in de Nederlandse kerkprovincie' gepubliceerd. In het kader van de sacramentencatechese verschijnen in de tweede helft van 2010 nieuwe geloofsboekjes van het bisdom en een bisdommagazine. Deze bijeenkomst in het bisschopshuis gaat in op de sacramentencatechese in het parochiepastoraat.

Drie keer per jaar worden in het bisschopshuis bijeenkomsten georganiseerd speciaal voor pastorale beroepskrachten werkzaam in het bisdom van Breda. Na twee of drie korte inleidingen is er in een tweede deel gelegenheid om vragen te stellen en met elkaar in gesprek te gaan.

Voor wie? Pastorale beroepskrachten werkzaam in het bisdom van Breda.

Waar? Bisschopshuis, Breda.

Wanneer? Maandag 13 september 2010, 19:30 uur - 21:45 uur.

Max. aantal deelnemers: N.v.t.

Kosten: N.v.t.

Begeleiding: N.v.t.

Informatie: Secretariaat bisdomleiding,
T 076 5223444, E secr.bisdomleiding@bisdombreda.nl

Aanmelden: E inschrijvenprogrammagids@bisdombreda.nl

De leergang spiritueel leiderschap richt zich op de ontwikkeling van het leiderschap van pastorale beroepskrachten van het bisdom van Breda. Goed leiderschap kan het verschil maken in elke organisatie, dus ook in een parochie of in een samenwerkingsverband van meerdere parochies. De leergang is gebaseerd op de Regel van Benedictus, een kloosterregel uit de 6e eeuw, die voor een groot gedeelte bestaat uit bijbelse noties en ervaringen in het samenleven met en leidinggeven aan medebroeders. De Duitse benedictijner monnik Anselm Grün is grondlegger van deze leergang., die ook elementen bevat uit lichaamswerk, psychologie en bedrijfskunde. In de leergang zijn belangrijke elementen van het diocesane beleidsnota 'In de duizend gezichten van Uw volk' opgenomen zoals het geloof voorop, de onderscheiden ambten en functies, het werken in een teamverband en samenwerken.

De leergang duurt een jaar. Ze bestaat uit vier blokken van drie dagen in de Trappisten Abdij van Koningshoeven te Tilburg. Het eerste blok is bezinnend van aard, verdieping van de eigen spiritualiteit komt aan de orde. Blok 2 tot en met 4 gaat achtereenvolgens over: leidinggeven aan jezelf, open communicatie en authenticiteit. Daarnaast zijn er intervisiegroepen, kan voorzien worden in individuele geestelijke begeleiding en is bestudering van enige literatuur gewenst.

Voor wie? Pastorale beroepskrachten van het bisdom van Breda.

Waar? Abdij Koningshoeven, Berkel-Enschot.

Wanneer? De groep start in september 2010. De data voor 2010-2011 zijn:
28-30 september, 30 november - 2 december, 29-31 maart, 21-23 juni.

Max. aantal deelnemers: 12

Kosten: € 500. Hierin zijn de kosten voor het verblijf in de abdij opgenomen.

Begeleiding: Jos van Genugten.

Informatie: Jos van Genugten, T 076 5223444, E jygenugten@bisdombreda.nl
Een beschrijving van de leergang is beschikbaar.

Aanmelden: E inschrijvenprogrammagids@bisdombreda.nl

Vervolg spiritueel leiderschap

Deelnemers van de leergang spiritueel leiderschap (blok 1 tot en met 4) kunnen intekenen op een vervolg dat per groep wordt aangeboden. De titel van blok vijf is: inspireren en motiveren.

De kernvraag van deze driedaagse is: hoe motiveer ik en hoe inspireer ik anderen? De titel van blok zes is: beslissen en uitvoeren. De kernvraag daarvan is: hoe kan ik met anderen beslissen wat we doen en uitvoeren wat we besloten hebben?

Kerkbalans nieuwe stijl

Kerkbalans nieuwe stijl is een methode om de opbrengst van de actie Kerkbalans te verhogen. Twee begrippen staan centraal in Kerkbalans nieuwe stijl: verbreden (méér mensen geven) en verdiepen (mensen geven méér). De bijeenkomst Kerkbalans nieuwe stijl wordt in het najaar 2010 gehouden. Aan de hand van voorbeelden worden deelnemers getraind om door middel van selecties uit het ledenbestand doelgroepen te definiëren.

Voor wie? Pastorale beroepskrachten die de leergang spiritueel leiderschap hebben gevolgd.

Waar? Abdij Koningshoeven, Berkel-Enschot.

Wanneer? De data worden in overleg met de deelnemers vastgesteld.

Max. aantal deelnemers: 12

Kosten: € 150 per driedaagse.
Hierin zijn de kosten voor het verblijf in de abdij opgenomen.

Begeleiding: Jos van Genugten.

Informatie: Jos van Genugten, T 076 5223444, E jvgenugten@bisdombreda.nl

Aanmelden: E inschrijvenprogrammags@bisdombreda.nl

Voor wie? Vrijwilligers, bestuursleden en pastorale beroepskrachten die in hun parochie deel uitmaken van de werkgroep Kerkbalans.

Waar? Dekanaal centrum Markiezaat, Roosendaal.

Wanneer? Donderdag 7 oktober 2010 van 19.30 tot 21.30 uur.

Max. aantal deelnemers: 20

Kosten: N.v.t.

Begeleiding: Bureau WAVV, Gerard de Rooij (econoom), Gerrit van Dieren (financiën), Daphne van Roosendaal (communicatieregisseur).

Informatie: Gerrit van Dieren, T 076 5223444, E gvdieren@bisdombreda.nl

Aanmelden: E inschrijvenprogrammags@bisdombreda.nl

nieuwe bestuursleden (INB)

In deze cursus wordt in compacte vorm inzicht gegeven in de basiselementen van het besturen van een parochie. De Introductie cursus nieuwe bestuursleden (INB) omvat een viertal avonden. Drie avonden worden in elk van de drie dekenaten verzorgd.

Successievelijk komen thema's aan de orde als:

- 1) de parochie: wat wordt er van haar verwacht, ook in de toekomst?
- 2) wat is de positie, de functie en de taak van een parochiebestuurder?
- 3) vanuit welke spiritualiteit oefent een parochiebestuurder haar/zijn taak uit?
- 4) met wie heb je als parochiebestuurder te maken en hoe geef je aan die relatie vorm?
- 5) wat houdt besturen van een parochie in en hoe ontwikkel je goed leiderschap?

Voorzover de tijd het toelaat, wordt ook met oefensituaties gewerkt. Tijdens de vierde avond zijn de cursisten van alle dekenaten te gast in het bisdomkantoor in Breda. Deze laatste avond is een ontmoeting met de bisschop, het bisdombestuur en de diensten van het bisdom.

Als een voldoende grote groep erom vraagt, kunnen één of meer vervolgbijeenkomsten over specifieke onderwerpen worden georganiseerd.

Voor wie? Recent in functie getreden kerk- en parochiebestuurders, en (voorzover de ruimte het toelaat) bestuurders die al langer in functie zijn en leden van parochievergaderingen. Bij hun benoeming worden parochiebestuurders op de cursus gewezen en zij ontvangen tijdig de betreffende uitnodiging ervoor.

Waar? de drie dekenale centra (Rijen, Roosendaal, Heinkenszand).

Wanneer? Driemaal een avond in oktober en november van 19.30 tot 21.45 uur in een dekenaal centrum en eenmaal een avond van 18.00 tot 21.30 (inclusief broodmaaltijd) in het bisdomkantoor in Breda.

Max. aantal deelnemers: 20

Kosten: N.v.t.

Begeleiding: Jules Jansen.

Informatie: Jules Janssen, T 076 5223444, E jjansen@bisdombreda.nl

Aanmelden: E inschrijvenprogrammagids@bisdombreda.nl

Parochiële Caritas Instelling (PCI)

De cursus Nieuwe bestuursleden Parochiële Caritas Instelling (PCI) telt vijf bijeenkomsten. Zij is met name bestemd voor bestuursleden van de parochiële Caritasinstellingen in hun eerste benoemingstermijn. Deelnemers krijgen zicht op de kern van caritas en diaconie en het werk van een caritasbestuur in en buiten de parochie. In de vijf bijeenkomsten worden het reglement van de Parochiële Caritas Instelling behandeld en het doel van de Parochiële Caritas Instelling. Ook komen de begrippen caritas en diaconie aan bod, het werk van de Parochiële Caritas Instelling in de praktijk én met wie je daarvoor kunt samenwerken.

Voor wie? Bestuursleden van de parochiële Caritasinstellingen.

Waar? In de drie dekenaten.

Wanneer? Dekenaat De Baronie: in het dekenaal centrum te Rijen (Hoofdstraat 58) op 13 en 27 oktober 2010, 10 en 24 november 2010 en 8 december 2010, telkens om 19.30 uur.
Dekenaat Het Markiezaat: in het dekenaal centrum te Roosendaal (Rector Hellemonsstraat 1) op 12 en 26 oktober 2010, 9 en 23 november 2010 en 7 december 2010, telkens om 19.30 uur.
Dekenaat Zeeland: in het dekenaal centrum te Heinkenszand (Kerkdreef 4) op 11 en 25 oktober 2010, 8 en 22 november 2010 en 6 december 2010, telkens om 19.30 uur.

Max. aantal deelnemers: 15

Kosten: N.v.t.

Begeleiding: Jan Damen.

Informatie: Jan Damen, T 076 5223444, E jdamen@bisdombreda.nl

Aanmelden: E inschrijvenprogrammagids@bisdombreda.nl

Jaarlijkse bijeenkomst voor pastorale beroepskrachten met emeritaat

Jaarlijks wordt de emeriti-dag georganiseerd voor alle emeriti van het bisdom van Breda: priesters, diakens, en pastorale werk(st)ers. De emeritidag staat in het teken van informatie-uitwisseling en ontmoeting.

De kern is de Liefde

Rond de encycliek 'Deus caritas est'

De eerste encycliek van Paus Benedictus XVI gaat over wat de kern is van het christendom: de liefde. De brief werd geschreven in 2006 en kreeg als titel 'Deus caritas est.' Het betekent God is liefde. Het is een brief in twee hoofdstukken. In het eerste deel wordt gesproken over de verbinding tussen erotische liefde en de spirituele liefde. Een waardevolle aanwijzing voor mensen in het huwelijk. In het tweede deel houdt de paus een pleidooi voor caritas.

Vanaf het allereerste begin van de Kerk tot op de huidige tijd was en is in de Kerk liefdebetoon wezenlijk. Het wezen van de liefde en de kerkelijke liefdadigheid zijn twee zijden van eenzelfde munt.

In twee bijeenkomsten wordt delen van de encycliek gelezen, uitgelegd en besproken met het oog op ons dagelijks leven.

Voor wie? Pastorale beroepskrachten met emeritaat.
Waar? Centrum Bovendonk, Hoeven.
Wanneer? Dinsdag 26 oktober 2010.
Max. aantal deelnemers: N.v.t.
Kosten: N.v.t.
Begeleiding: Bisdomleiding.
Informatie: Secretariaat bisdomleiding,
T 076 5223444, E secr.bisdomleiding@bisdombreda.nl
Aanmelden: E inschrijvenprogrammagids@bisdombreda.nl

Voor wie? Pastorale beroepskrachten en mensen die getrouwd zijn, mensen die in en vanuit de Kerk bezig zijn met het werk van Kerk en samenleving en caritas.
Waar? Dekenaal centrum Markiezaat, Roosendaal.
Wanneer? Maandag 8 en 15 november 2010, 20.00 tot 22.00 uur.
Max. aantal deelnemers: 20
Kosten: N.v.t.
Begeleiding: Vicaris-generaal Vincent Schoenmakers en Conny van Uden-Bossink.
Informatie: Vicaris-generaal Vincent Schoenmakers,
T 076 5223444, E vschoenmakers@bisdombreda.nl
Aanmelden: E inschrijvenprogrammagids@bisdombreda.nl

Eenmaal per jaar worden alle pastorale beroepskrachten van het bisdom van Breda uitgenodigd voor de VPV-dagen (Voortgezette Pastorale Vorming). Het betreft twee dagen met een gelijk programma, zodat men de keuze heeft uit twee data. De dagen zijn studieus en bezinnend van karakter en zijn bovendien gericht op ontmoeting. Het thema van de dagen is telkens gerelateerd aan de diocesane beleid.

Voor wie? Pastorale beroepskrachten werkzaam in het bisdom van Breda.
Waar? Centrum Bovendonk, Hoeven.
Wanneer? Dinsdag 9 en donderdag 11 november 2010.
Max. aantal deelnemers: N.v.t.
Kosten: N.v.t.
Begeleiding: Pastorale dienstverlening.
Informatie: Jos van Genugten, T 076 5223444, E jvgenugten@bisdombreda.nl
Aanmelden: E inschrijvenprogrammags@bisdombreda.nl

Januari

28 december - 3 januari	Europese ontmoeting Poznan	
7 januari	Start kadercursus liturgie	p. 12
7 januari	Start kadercursus kerkmuziek	p. 13
7 januari	Start kadercursus catechese	p. 14
15 januari	Presentatie diocesane cijfers Kerkbalans	p. 15
15, 22, 30 januari	Winteravonden (jongeren)	
18 januari	Start introductiecursus geestelijke begeleiding	p. 16
20 januari	Vervolgcurcus geestelijke begeleiding	p. 17
25 januari	Start 'Liefde in waarheid brengt gerechtigheid', rond de encycliek 'Caritas in veritate'	p. 18

Februari

5 februari	Start practicum liturgie	p. 19
6 februari	Ledenadministratie en financiële administratie d.m.v. Navision	p. 20
6 februari	Werkdag tienergroepbegeleiding	p. 21
8 februari	Met het oog op de Vasten Bijeenkomst in het bisschopshuis (1)	p. 22
17 feb	Aswoensdag	
17 februari - 4 april	Vastenestafette i.v.m.50 jaar Bisschoppelijke Vastenactie	

Maart

5 - 7 maart	Kloosterweekend (jongeren)	
8 maart	Start cursus inleiding in de oecumene	p. 23
9 maart	Start gesprekken met priesters over roeping	p. 24
20 - 21 maart	Stille omgang Amsterdam (o.a. reisinitiatief jongeren)	
25 maart	Start cursus omgaan met ziekteverzuim	p. 25
28 maart	Palmpasen	
28 maart	Palmzondag (jongerenactiviteit, boodschap van de paus bij gelegenheid van de Wereldjongerendag 2010)	
31 maart	Chrismamis (19.00 uur)	

April

1 april	Witte Donderdag	
2 april	Goede Vrijdag	
2 april	Goede vrijdag (jongerenactiviteit)	
4 april	Pasen	
17 april	Theater in de kerk	
17 april	Informatiedag priester- en diakenopleiding Bovendonk	p. 26
20 april	Studiedag liturgie 2010	p. 27
25 april	Roepingenzondag	
25 april	Start gebedskring	p. 28
28 april	Jaar van de priesters Bijeenkomst in het bisschopshuis (2)	p. 29
na 25 april	'De priester, herder en leidsman van de parochiegemeenschap' Kerkelijke documentatie	p. 30
deze maand	Lopend vuurtje	

Mei

eerste helft mei	De bron van geloof levend houden Bezinningsdag voor pastorale beroepskrachten met emeritaat	p. 31
2 mei	Zondag van de Arbeid	
2 - 9 mei	Taizéreis (jongeren)	
13 mei	Hemelvaart	
18 mei	Diakenkring	p. 32
23 mei	Pinksteren	
24 mei	Pinksterwandeling (jongeren)	

Juni

6 juni	Zondag voor Diaconie	
20 juni - 25 juni	Jaarlijkse retraite voor (aanstaande) priesters en diakens	p. 33
27 juni	Open dag Centrum Bovendonk	

Juli

Augustus

15 augustus	Maria Tenhemelopneming (patroonsfeest bisdom van Breda)	
23 - 30 augustus	Summerschool	

September

3 september	Kunst verbinden met geloof Het kerkgebouw: huis van God	p. 34
8 september	Start parochieblad hoe doe je dat?	p. 35
13 september	Sacramentencatechese Bijeenkomst in het bisschopshuis (3)	p. 36
28 september	Start leergang spiritueel leiderschap	p. 37

Oktober

7 oktober	Kerkbalans nieuwe stijl	p. 39
11 oktober	Start cursus nieuwe bestuursleden Parochiële Caritas Instelling	p. 41
26 oktober	Jaarlijkse bijeenkomst voor pastorale beroepskrachten met emeritaat	p. 42
deze maand	Misdienaarsweekend	

November

1 november	Allerheiligen	
2 november	Allerzielen	
8 november	Start 'De kern is liefde', rond de encyclick 'Deus caritas est'	p. 43
9 en 11 november	Diocesane VPV-dagen	p. 44
28 november	Advent, 1e zondag	

December

25 december	Kerstmis	
-------------	-----------------	--

De adressen waar de activiteiten in deze programmagids plaatsvinden, zijn:

Bisdom van Breda

Veemarktstraat 48, 4811 ZH Breda
T 076 5223444
E secretariaat@bisdombreda.nl
F 076 5216244
I www.bisdombreda.nl

Centrum Bovendonk

Hofstraat 8, 4741 AK Hoeven
T 0165 504 277
E info@pdob.nl
I www.bovendonk-opleidingen.nl

Dekenaar centrum dekenaat De Baronie

Hoofdstraat 58, 5121 JG Rijen
T 0161 232870
E dek.baronie@bisdombreda.nl

Dekenaar centrum dekenaat het Markiezaat

Rector Hellemonsstraat 1, 4702 RG Roosendaal
T 0165 593180
E dek.markiezaat@bisdombreda.nl
I www.dekenaat-het-markiezaat.nl

Dekenaar centrum dekenaat Zeeland

Kerkdreef 4, 4451 AD Heinkenszand
T 0113 561764
E dek.zeeland@bisdombreda.nl
I www.dekenaatzeeland.nl

Blank lined area for notes on page 50.

Blank lined area for notes on page 51.

Dit is een uitgave van het bisdom van Breda

Veemarktstraat 48, 4811 ZH Breda

T 076 5223444

F 076 5216244

E secretariaat@bisdombreda.nl

I www.bisdombreda.nl

November 2009

Inschrijven? Mail naar:

inschrijvenprogrammagids@bisdombreda.nl